

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL PSICHOLOGŲ PRAKTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-762
(TAP-21-1679, 21-32760)**

2021-11-29 Nr. NV-3030
Vilnius

Projekto rengėjas – Sveikatos apsaugos ministerija (SAM).

Projekto tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (pritarti) Seimo narių grupės pateiktam Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektui (įsigaliojimo data – 2023-07-31), kuriuo siūloma nustatyti:

- Psichologų kvalifikacijos reikalavimus (turėti universitetines psichologijos studijų krypties psichologijos bakalauro ir magistro studijas arba vientisas universitetines psichologijos krypties studijas ar pripažįstant kaip šiai kvalifikacijai lygiavertę užsienyje įgytą kvalifikaciją ir pan.); praktinės veiklos sąlygas;
- Registracijos Psichologų registre (valstybės registre, kurio valdytoją ir tvarkytoją skiria Vyriausybė) sąlygas bei tvarką;
- Psichologų praktinės veiklos priežiūros ir atsakomybės pagrindus bei psichologų teises ir pareigas;
- Reikalavimą vadovautis Lietuvos psichologų etikos kodeksu (tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras Lietuvos psichologų etikos komiteto teikimu). Kodekso nuostatų laikymąsi prižiūri Lietuvos psichologų etikos komitetas, kurio sudėtį tvirtina ir techniškai aptarnauja ŠMSM.
- Užsienio valstybių piliečių teisę laikinai (laikinais užsiregistravus Psichologų registre) teikti psichologo paslaugas ar užsiimti psichologo praktine veikla įsisteigus Lietuvoje.

Dabartinė situacija:

Šiuo metu psichologų praktinė veikla nėra reglamentuota atskiru įstatymu. Reikalavimai turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją nustatyti tik užsiimantiems medicinos psichologų praktine veikla bei pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų psichologams. Medicinos psichologų praktinę veiklą reglamentuoja Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas. Reikalavimai mokyklų ir pedagoginių psichologinių tarnybų psichologų išsilavinimui nustatyti Švietimo įstatyme, psichologinės pagalbos teikimo švietimo srityje tvarką nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras.

Projekto esmė – siūloma pritarti Įstatymo projektui ir pasiūlyti jį tobulinti:

- Suderinti nuostatas su Reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų reglamentas) reikalavimais.
- Nustatyti instituciją, kuri sistemingai vykdytų psichologų praktinės veiklos priežiūrą, t.y., jei psichologų profesija taptų valstybės reguliuojama profesija, įstatymu turi būti nustatytas tinkamas jos priežiūros mechanizmas.
- Patikslinti psichologo kvalifikacijai keliamus reikalavimus, suderinant su Mokslo ir studijų įstatymu.
- Patikslinti kokius dokumentus psichologas turi pateikti apie psichologo praktinės veiklos sritį (-is), kurioje (-iose) jis ketina užsiimti psichologo praktine veikla.
- Patikslinti kokia informacija ir duomenys turi būti viešai skelbiami Psichologų registro tvarkytojo interneto svetainėje, siekiant dermės su Švietimo įstatymu.
- Įvertinti, ar psichologui skirtų sankcijų už Lietuvos psichologų etikos kodekso pažeidimus viešinimas Psichologų registro tvarkytojo interneto svetainėje, yra būtinas ir proporcingas.
- Nurodyti pasekmes, kurios numatomos psichologui, jei jis pateikia klaidingus duomenis Psichologų registro tvarkytojui ar neinformuoja Lietuvos psichologų etikos komiteto (Etikos komitetas) apie teismo sprendimą nutraukti psichologo veiklą.
- Atsižvelgiant į tai, kad esminės psichologo veiklos sąlygos turi būti apibrėžtos įstatyminiu lygmeniu (ne poįstatyminiais teisės aktais), siūloma patikslinti, jog psichologas privalo laikytis įstatymuose nustatytų psichologo praktinės veiklos sąlygų.

- Į Etikos komiteto sudėtį įtraukti SAM atstovą (ne tik SADM, ŠMSM, TM atstovus), taip pat ne vieną, o 2 psichologų paslaugų gavėjų interesams atstovaujančių organizacijų atstovus. Patikslinti reikalavimus šio komiteto nariams, valstybės institucijų skiriamiems atstovams numatant kitokios, nei psichologo praktinės veiklos, darbo patirties reikalavimą.
- Tikslinti nuostatas dėl Etikos komiteto nariui mokamo atlyginimo iš valstybės biudžeto ir Įstatymo projekte aptarti Etikos komiteto narių už darbą posėdžiuose apmokėjimo principus. Svarstyтина, ar šio komiteto narių darbas neturėtų būti apmokamas Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme nustatyta tvarka, taikoma įstatymų pagrindais sudarytų komisijų pirmininkams ir nariams. Be to, siūloma aiškiai nurodyti iš kuriam valstybės biudžeto asignavimų valdytojai skirtų asignavimų šis atlyginimas bus mokamas.
- Papildyti Įstatymo projektą aiškiai nurodant, kokie sprendimai bus priimami nustačius, kad psichologas pažeidė Lietuvos psichologų etikos kodeksą, koks Etikos komiteto sprendimų santykis su įpareigojimais registro tvarkytojui, t.y. nurodyti, ar Etikos komiteto sprendimų pagrindu gali būti stabdoma ar panaikinama registracija ir kt.
- Patikslinti nuostatas, kad valstybės biudžeto lėšomis finansuojama tik tų psichologų kvalifikacijos tobulinimas ar papildomos kvalifikacijos įgijimas, kurie siekia dirbti valstybės ir savivaldybių įtaigose ar organizacijose (ne visų psichologų).
- Išbraukti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybą kaip instituciją, nagrinėjančią skundus dėl individualiai psichologo praktine veikla užsiimančio psichologo suteiktų paslaugų kokybės, ir pavesti tai Etikos komitetui.
- Atsižvelgiant į tai, kad medicinos psichologų praktinę veiklą reglamentuoja Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas bei siekiant išvengti papildomos administracinės naštos medicinos psichologams, be prievolės išsiimti licenciją dar ir užsiregistruoti Psichologų registre ir vykdyti dviejuose įstatymuose nustatytas analogiškas prievoles, siūloma nustatyti, kad Psichologų praktinės veiklos įstatymas medicinos psichologams yra netaikomas.
- Patikslinti kitas Įstatymo projekto formuluotes, atsisakyti perteklinių nuostatų ir kt.

Derinimas. Projektas derintas su TM, SADM, ŠMSM bei Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Į pateiktas pastabas atsižvelgta.

Atitiktis Vyriausybės programai – tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021-10-20.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

- 1) Siūlytina atsisakyti rengėjų pasiūlymo dėl Psichologų praktinės veiklos įstatymo netaikymo medicinos psichologams. Rengėjų minimame Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatyme nustatytos prievolės medicinos psichologams nėra analogiškos Įstatymo projekte numatytiems reikalavimams registruotis Psichologų registre ar pan. Išimties nustatymas medicinos psichologams nesudarytų galimybės sukurti vieningai veikiančios psichologų praktinės veiklos sistemos. Todėl yra tikslinga, kad Įstatymo projektas būtų taikomas ir medicinos psichologams. Esant poreikiui, svarstyтина tikslinti Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymą, jame paliekant tik specialiuosius reikalavimus medicinos psichologams.
- 2) Svarstyтина, ar yra tikslingas rengėjų pasiūlymas Seimui nurodyti iš kuriam valstybės biudžeto asignavimų valdytojai skirtų asignavimų mokamas atlyginimas Etikos komiteto nariams, nes Įstatymo projekte yra numatyta, kad šį atlyginimą moka ŠMSM.
- 3) Svarstyтина, ar Vyriausybė savo išvadoje neturėtų pasisakyti dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti.

Projektą siūlome **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Teisės grupės pastabas.